

TÜRKİYE-UKRAYNA SERBEST TİCARET ANLAŞMASI BİLGİ NOTU

Ülkemiz ile Ukrayna arasında müzakereleri 2011 yılı Aralık ayında başlatılan ve 27 Ocak 2022 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde tamamlanan Türkiye-Ukrayna Serbest Ticaret Anlaşması (STA) 03 Şubat 2022 tarihinde Dönemin Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanı Sayın Mehmet MUŞ ile Ukrayna Başbakanı Sayın Denys SHMYHAL tarafından Kiev’de imzalanmıştır.

İmzalanan STA ile ihracatçılarımız Ukrayna pazarına tercihli giriş imkânı elde etmiş olup, Anlaşma’nın, tarafların iç mevzuatlarına göre gerçekleştirecekleri iç onay işlemlerinin tamamlanmasının akabinde yürürlüğe konulması hedeflenmektedir.

İki ülke arasındaki STA, mevcut haliyle temelde mal ve hizmet ticaretiyle bağlantılı konuları kapsamaktadır.

STA kapsamında, Ukrayna tarafından uygulanan gümrük vergilerinin bir kısmı Anlaşma’nın yürürlüğe girişi ile birlikte, diğer önemli bölümü de bir geçiş dönemi sonunda olmak üzere ihracatımızın önündeki gümrük vergisi yükü büyük ölçüde ortadan kalkmış olacaktır. Ayrıca, Ülkemizce Ukrayna menşeli tarım ve sanayi ürünlerinin önemli bir bölümünde büyük ölçüde serbestleşme sağlanmıştır.

Ülkemiz açısından hassasiyet arz eden bazı tarım ve demir çelik ürünlerinde vergi indirimi ve kota kapsamında vergi indirimi uygulanması kararlaştırılmış, bazı ürünler ise sektörel hassasiyetler gözetilerek anlaşma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Ukrayna 2023 yılı itibariyle yaklaşık 33 milyonluk nüfusu, 173 Milyar Dolarlık GSYİH’sı, %2 seviyesindeki büyüme oranı ve 2022 yılı itibariyle 44 Milyar dolarlık ihracatı ve 55 Milyar dolarlık ithalatı ile bölgesinde gelişen bir ekonomiye sahiptir.

AB ile Ukrayna, ticari tavizleri 2016 yılında uygulanmaya başlanan ve 2017 yılında tamamı yürürlüğe giren Derin ve Kapsamlı Serbest Ticaret Anlaşması ile birbirlerinin pazarlarında malların, hizmetlerin, sermayenin ve insanların serbest dolaşımı konusunda tercihli rejime kavuşmuştur.

Ülkemiz ile imzalanan STA’nın yürürlüğe girmesi ile ihracatçılarımıza Ukrayna pazarında AB ihracatçıları ile benzer koşullarda rekabet imkanı tanınarak, ülkemiz menşeli başta tekstil ve konfeksiyon, otomotiv, beyaz eşya, sebze ve meyveler gibi ürünlerin Ukrayna pazarında AB ihracatçılarına karşı rekabet avantajını yitirmesinin ve böylelikle ülkemiz ihracatçılarının pazar kaybı yaşamalarının önüne geçilmiş olacaktır.

Hizmet ticareti bakımından ise önemli kazanımlardan biri taşımacılık ve lojistik hizmetleri kapsamındadır. Bu çerçevede, ikili ve transit taşımaların kotasız taşınması garanti altına alınmış ve her iki tarafa da boş giriş yaparak ikili ticaret yükünün taşınması kotasız olacak şekilde serbestleştirilmiştir. Özetle, üçüncü ülke taşımaları dışında tüm taşımalar kotadan muaf tutulmuştur. Ayrıca, liman ücretlerinin ve teminat ücretlerinin makul olması ve zamanlıca iade edilmesi, geçiş ücretlerinin uygulanmamasının garanti altına alınması ve taşımacılık pazarında uluslararası rekabetin tesisi için başta ayrımcı olmama prensibi olmak gerekli disiplinler tesis edilmiştir.

STA ekinde yer alan telekomünikasyon hizmetleri metni ile pazarda rekabetin tesisi için düzenleyici otorite tarafından atılması gereken adımlara yönelik bazı disiplinler geliştirilmiş, konuya özel bir çalışma grubu kurularak düzenli olarak bilgi ve deneyim paylaşımı ve Ukrayna pazarındaki sorunların kurumlar arası işbirliği ile takibi için hukuki bir çerçeve oluşturulmuştur.

Bunların yanı sıra, STA'nın ayrı bir bölümü olan yatırımın kolaylaştırılması hükümleri ile ülkemiz iş dünyası tarafından Ukrayna'da faaliyette bulunulan inşaat, turizm, imalat, toptan ve perakende dağıtım, ilaç, tekstil, enerji, yük ve yolcu taşımacılığı gibi tüm sektörlerde yatırımla ilgili işlemlerin ve idari süreçlerin şeffaf ve öngörülebilir kurallara dayandırılarak basitleştirilmesi için hükümler tesis edilmiş, yine benzer şekilde bu konuda bir çalışma grubu kurularak yatırımcılarımızın sorunlarının ilgili kurumların katılımıyla teknik seviyede görüşülebileceği bir platform kurulması sağlanmıştır.